

Dosarul nr. 3ra-974/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – G. Ciobanu

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – M. Guzun, G. Dașchevici, V. Clima

ÎNCHEIERE

21 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către Aurica Mogorean împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, cu privire la contestarea actului administrativ, includerea în stagiul de cotizare a perioadei de studii și obligarea recalculării pensiei pentru limită de vârstă,

împotriva deciziei din 01 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea de apel declarată de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

constată:

La 06 noiembrie 2019 Aurica Mogorean a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care a solicitat constatarea ilegalității refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. M-2067/19 din 08 octombrie 2019, anularea actului administrativ, includerea în stagiul de cotizare a perioadei de studii din anii 1954 – 1958, obligarea recalculării pensiei pentru limita de vârstă, reieșind din stagiul de cotizare la 01 aprilie 2019 de 55 ani 06 luni.

În motivarea acțiunii Aurica Mogorean a indicat că din 20 august 1995 beneficiază de pensie pentru limită de vârstă, având la data respectivă un stagiul de muncă de 40 ani 04 luni, calculat în baza Legii cu privire la asigurarea cu pensii de stat în Republica Moldova nr. 437-XII din 27 decembrie 1990.

A indicat că conform art. 43 din Legea menționată supra, tipurile de muncă ce se iau în considerare la calcularea vechimii în muncă includ: lit. e) studiile în școlile din sistemul rezervelor de muncă de stat și al învățământului tehnico-profesional, în instituțiile de învățământ superior și mediu de specialitate, în aspirantură, doctorantură și în secundariatul clinic și în alte școli și instituții de învățământ pentru pregătirea cadrelor.

Reclamanta a susținut că perioada sa de studii în cadrul Tehnicumului Agricol din Grinăuți, Ocnița, anii 1954 – 1958, a fost inclusă în stagiul său de cotizare la data pensionării.

A invocat că din lipsă de cadre, a fost rechemată din nou în învățământ, unde activează din 01 noiembrie 2003 și până în prezent.

Potrivit Legii nr. 165 din 26 iulie 2018 pentru modificarea unor acte legislative, art. 33 al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, a fost completat cu alin. (4²), care stabilește că reexaminarea pensiilor pentru limita de vârstă, stabilite până la 1 ianuarie 1999 și celor care au mai lucrat și după pensionare, se efectuează în raport cu stagiul de cotizare cumulat după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă, conform eșalonării prevăzute în tabelul nr. 11.

Reclamanta a menționat că în baza prevederilor legale indicate supra, la 11 martie 2019, a depus la Casa Teritorială de Asigurări Sociale pachetul necesar de documente și cerere, prin care a solicitat recalcularea pensiei conform stagiului de cotizare acumulat după pensionare, care în total constituie 55 ani 05 luni.

Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ciocana, mun. Chișinău, verificând stagiul general, a exclus perioada de studii în Tehnicumul Agricol din Grinăuți, Ocnița, din anii 1954 – 1958.

Reclamanta a contestat aceste acțiuni, solicitând includerea în stagiul de muncă și cei 4 ani de studii în tehnicum.

La 12 octombrie 2019, prin intermediul oficiului poștal, a recepționat răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. M-2067/19, prin care a fost informată că temei de a include în stagiul de cotizare perioada de studii la „зоотехнический-техникум” de la 01 septembrie 1954 până la 30 iulie 1958, nu este.

Reclamanta a susținut că refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale este unul neîntemeiat și ilegal, urmând a fi anulat, ori perioada de studii a fost inclusă în stagiul cotizat la stabilirea pensiei în anul 1995 în baza Legii cu privire la asigurarea cu pensii de stat în Republica Moldova nr. 437-XII din 27 decembrie 1990 și fiind un drept deja obținut, nu poate fi revăzut, mai ales că Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14.10.1998 în art. 33 alin. (4²) prevede recalcularea pensiei conform stagiului acumulat după pensionare, adică după anul 1995.

Prin hotărârea din 17 martie 2020 s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de către Aurica Mogorean. S-a anulat decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ciocana, mun. Chișinău privind reexaminarea pensiei nr. 95/2019/33227 din 15.07.2019 în privința Auricăi Mogorean, cu menținerea deciziei nr. 95/2019/31721 din 12.06.2019 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ciocana, mun. Chișinău privind reexaminarea pensiei în privința Auricăi Mogorean. S-a anulat răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale din 08.10.2019 nr. M-2067/19, prin care s-a respins cererea prealabilă a Auricăi Mogorean. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să-i recalculeze și să-i achite Auricăi Mogorean pensia pentru limita de vârstă în baza deciziei nr. 95/2019/31721 din 12.06.2019 privind reexaminarea pensiei în privința Auricăi Mogorean. (f.d. 72, 78-84)

Prin decizia din 01 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel declarată de către Casa Națională de Asigurări Sociale. (f.d. 116, 117-126)

Instanțele ierarhic inferioare în motivarea soluției sale au reținut că legea, în vigoare la data pensionării Auricăi Mogorean, și anume, art. 43 din Legea cu privire la asigurarea cu pensii de stat în Republica Moldova nr. 437-XII din 27 decembrie 1990, stabilea în mod expres și imperativ că la calcularea vechimi în muncă se iau în considerare studiile în școlile din sistemul rezervelor de muncă de stat și al învățământului tehnico-profesional, în instituțiile de învățământ superior și mediu de specialitate, în aspirantură, doctorantură și în secundariatul clinic și în alte școli și instituții de învățământ pentru pregătirea cadrelor.

Instanțele au menționat că în temeiul deciziei nr. 177 din 30 august 1995 Casa Națională de Asigurări Sociale a stabilit Auricăi Mogorean pensia pentru limita de vârstă, începând cu data de 20 august 1995, fiind indicată vechimea în muncă de 40 ani 05 luni 09 zile, care includea și anii de studii în tehnicum de zootehnie.

Actualmente dreptul pensionării la pensie este reglementat prin Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14.10.1998, potrivit căreia pensia de asigurări sociale de stat este venitul bănesc convenit asiguratului, în condițiile legii, corelativ obligațiilor privind plata contribuțiilor de asigurări sociale de stat.

Prin Legea privind modificarea unor acte legislative nr. 165 din 26.07.2018 (în vigoare din 01.01.2019) a fost completat art. 33 din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14.10.1998 cu alin. (4²), în care este indicat că reexaminarea pensiilor pentru limită de vârstă, stabilite până la 1 ianuarie 2019, se efectuează în raport cu stagiul de cotizare cumulat după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă.

Deși, Aurica Mogorean s-a pensionat de la data de 01 septembrie 1995 în temeiul limitei de vârstă, în perioada anilor 2003-2019 a continuat să activeze în câmpul muncii și să achite contribuțiile sociale, obținând astfel dreptul la recalcularea pensiei.

Instanțele au concluzionat că Casa Națională de Asigurări Sociale în temeiul art. 33 alin. (4²) din legea sus menționată avea obligația să recalculeze stagiul de cotizare cumulat după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă cu stagiul de cotizare realizat după acordarea/reexaminarea pensiei de 55 ani 05 luni, ori din conținutul extraselor din cont și informația referitoare la rezultatele pentru calcularea Vav, eliberate de Casa Națională de Asigurări Sociale se confirmă achitarea de către Aurica Mogorean a cotizațiilor și contribuțiilor necesare pentru perioada de activitate 2003-2019.

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la 22 iulie 2020, la 07 august 2020 și la 12 august 2020 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 01 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, cu pronunțarea unei noi decizii. (f.d. 130, 131-134, 135-137)

În motivarea recursului recurenta a invocat că decizia instanței de apel este neîntemeiată, deoarece instanța de apel nu a analizat multilateral actele normative și legislația în vigoare ce reglementează astfel de litigii, precum și nu au fost dovedite circumstanțele considerate de prima instanță și instanța de apel ca fiind stabilite.

În opinia recurentei față de beneficiar se aplică legea în vigoare la data solicitării recalculului, care nu prevede includerea în stagiul de cotizare perioada necontributiv, studiile în instituțiile medii de învățământ, deaceia această perioadă urmează să fie exclusă din stagiul.

La 15 septembrie 2020, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Auricăi Mogorean copia recursului declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 01 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău. (f.d. 141)

Completul specializat relevă că Aurica Mogorean a recepționat copia recursului expediat, fapt confirmat prin avizele de recepție anexate la materialele dosarului. (f.d. 143, 144)

La data de 19 octombrie 2020 Aurica Mogorean a depus referință, solicitând respingerea recursului declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, cu menținerea deciziei din 01 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 17 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani. (f.d. 146-149)

Conform art. 245, alin. (1) din Codul administrativ recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Conform art. 245, alin. (2) din Codul administrativ motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Instanța de apel a pronunțat decizia la data de 01 iulie 2020.

Din materialele dosarului rezultă că instanța de apel a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei motivate, fiind recepționată la data de 13 august 2020 de către Casa Națională de Asigurări Sociale, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei. (f.d. 129)

Casa națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat la 22 iulie 2020, ulterior la 07 august 2020 recurs motivat. Astfel, obligația de contestare în termen a fost îndeplinită.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră drept inadmisibil, din următoarele motive.

Prin prisma art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art. 246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special”

denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Instanța de recurs menționează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că cererea de recurs depusă de către Casa Națională de Asigurări Sociale este inadmisibilă.

Conform art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh